

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Deres ref.:
Vår ref.: 2010/5779 THR000/472
Dato: 29.10.2010

Norske interesser og prioriteringer for et åttende rammeprogram for forskning - innspill fra UiT

KD inviterte i e-post datert 13.10.2010 til innspill om norske interesser og prioriteringer for et åttende rammeprogram for forskning. I samsvar med strategiplanen til Universitetet i Tromsø (UiT) er deltakelse i EUs forskningsprogram et sentralt virkemiddel for å øke kunnskapsproduksjonen og utvikle forskningsmiljøer som hevder seg internasjonalt. Universitetet i Tromsø deltar i dag i 23 prosjekter innenfor EUs 7. rammeprogram for forskning, og har som mål å øke tilfanget av eksternt finansierte prosjekter betydelig. UiT setter pris på muligheten til å komme med synspunkter om utformingen av et 8. rammeprogram, og ønsker å berømme Kunnskapsdepartementet og Norges forskningsråd for arbeidet de så langt har lagt ned i prosessen mot det kommende programmet. Universitetet i Tromsø støtter i hovedtrekk innholdet i diskusjonsnotatet datert 24.9.2010, og vil nedenfor fremheve noen punkter som UiT mener er av spesiell betydning for videreutviklingen av forskningsmiljøene i Norge.

- **Større vekt på grunnleggende forskning.** De store samfunnsutfordringene stiller store krav til innovasjon de neste tiårene. For å møte kravet om relevans til samfunns- og innovasjonsutfordringer, vil det være avgjørende å ha tilgang til en stor og omfattende tilførsel av potensielle løsninger. Denne utfordringen mener UiT kan møtes ved blant annet å øke vekten på grunnleggende forskning av fremragende kvalitet og ved å øke samspillet mellom grunn- og innovasjonsrettet forskning. UiT ønsker derfor å støtte at en større andel av det 8. rammeprogrammet settes av til grunnforskning gjennom blant annet ERC. UiT ser også positivt på økt fokus på grunnforskningsprosjekter som har høy-risiko/høy-gevinst aspekter. Videre ønsker UiT at ERC fortsetter å gi prosjektstøtte til enkeltforskere, men ser samtidig positivt på at ERC også har en rolle i forhold til fremragende forskningsgrupper og nettverk av disse. I samsvar med UHRs posisjonsnotat til EU, støtter UiT kvalitet (*excellence*) som bærende prinsipp ved fordeling av ressurser til forskning og innovasjon.
- **Videreføring av sentrale prosjektutlysninger.** UiT støtter samtidig videreføring av sentrale prosjektutlysninger (*calls for proposals*). Det 8. rammeprogrammet bør videreføre aktivitetene som i dag omfattes av de fire hovedprogrammene: *Cooperation, People, Ideas* og *Capacities*. UiT ser det som viktig at de tematiske programmene under *Cooperation* beholdes, fordi disse sikrer finansiering av forskningssamarbeid på tvers av landegrensene.
- **Fellesprogrammering (Joint Programming Initiatives).** UiT er positiv til en endring av praksis som medfører en økning i antall felleseuropeiske programmer (*JPI*) og satsing på store samfunnsmessige utfordringer (*Grand Challenges*), og mener at norske forskningsinstitusjoner har miljøer med potensial til å nå opp i konkurransen om disse EU-midlene. Ved å bidra til fellesordninger for finansiering, kan det forventes at norske forskere vil bli mer konkurransedyktige og at norske forskningsmiljøer i større grad vil hevde seg på den internasjonale forskningsarenaen. Fellesprogrammering vil også bidra til at norske forskere bygger gode nettverk som på sikt vil styrke kvaliteten til forskningen. UiT finner det derfor meget gledelig at Norge har fått gjennomslag for satsingen på programmet *Sunne og produktive hav (Healthy and Productive Seas and Oceans)*, og forskningsmiljøene ved UiT ser

frem til å bidra. Det har vært mindre oppmerksomhet mot de andre programområdene, og det er viktig å sørge for deltakelse også i andre felleseuropeiske programmer, der norske miljøer har gode forutsetninger til å bidra. UiT synes også det er positivt at Norge har valgt å delta i ytterlige tre JPLer (*Neurodegenerative Diseases; Agriculture, Food Security and Climate Change; og A Healthy Diet for a Healthy Life*). I tillegg ser UiT et sterkt behov for at Norge deltar i JPLen *Kulturarven og globale endringer – En ny utfordring for Europa (Cultural Heritage and Global Change)*, ettersom Norge har flere forskningsmiljøer som ivaretar et bredt perspektiv av urfolksstudier.

UiT mener også at det blir viktig å avklare forholdet mellom JPI og *Grand Challenges*. Norsk forskning har uten tvil mye å bidra med her, særlig i forhold til marin og maritim forskning. UiT ser derfor positivt på å arbeide for å etablere et norsk koordinert KIC-nettverk (*Knowledge and Innovative Communities*) innenfor marin og maritim forskning.

- **Konkurranskraft og forskningsbasert innovasjon.** Tromsø er av regjeringen utpekt som et nasjonalt senter for marin bioprospektering, og har også et geografisk fortrinn når det gjelder forskning på andre marine ressurser, energi og miljø i Barentsregionen. Volumet av gass- og oljetransport i Barentshavet vil øke kraftig i de kommende årene, og dette kommer til å reise nye utfordringer knyttet blant annet til sikkerheten ved maritime operasjoner i nord, endringer i biologisk, fysisk og kulturelt miljø og sosiale konsekvenser av disse. UiT anser marine ressurser, sikkerhet, energi og miljø som svært viktige satsningsområder for et 8. rammeprogram for forskning.
- **Styrket internasjonalt samarbeid, bl.a. med USA og BRIC-landene.** Som følge av klima- og geopolitiske endringer forventes antall maritime operasjoner langs kysten av Sibir og norskekysten å øke kraftig de kommende årene. Kina er videre nylig utpekt som nytt norsk nærområde av Barentssekretariatet. Tromsøs strategiske beliggenhet i nord gjør det naturlig at UiT spiller en nøkkelrolle i fremtidig norsk samarbeid om forskning og innovasjon i samarbeid med Russland og Kina. UiT er derfor positiv til en samlet europeisk tilnærming til styrket samarbeid med blant annet BRIC-landene.
- **Rollen til humaniora og samfunnsfagene i å møte samfunnsutfordringer.** Ny kunnskap og ny teknologi kan, i tillegg til nye muligheter, også by på nye utfordringer. Det er viktig at det i EUs 8. rammeprogram også åpnes for forskning på samfunnsutfordringer som er knyttet til endringer i blant annet klima, geopolitiske forhold, verdensøkonomi, energiforbruk og ressurstilgang. Universitetet i Tromsø mener humaniora og samfunnsfag her bør kunne spille en viktig rolle både i separate humanistiske/samfunnsvitenskapelige/juridiske prosjekter og som ansvarlige for arbeidspakker i større flerdisiplinære prosjekter.

Vennlig hilsen

Jarle Aarbakke
rektor

Lasse Lønnum
universitetsdirektør